

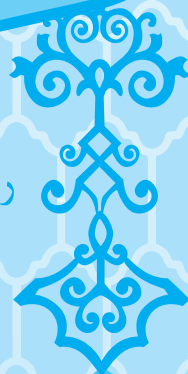

آموزش و آزمون

عربی
هفتم

برای دانش آموزان تیز هوش

«از مجموعه رشادت»
رمز شکوفایی استعدادهای دانش آموزان تیز هوش

خواهی بشود قبولی آسان
در مدارس خاص و درخشان
باید که بود تلاش، افزون
برخیز و بخوان تو درس اکنون
همراه توایم با رشادت
تا باز کنی در سعادت

مهدی وحدانی

וְעַתָּה
נִשְׁמַח
וְנִשְׂמְחָה
וְנִשְׂמְחָה
וְנִשְׂמְחָה

Two small decorative star symbols are positioned below the text.

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برنگذرد

«تَعَلَّمُوا الْعَرَبِيَّةَ فَإِنَّهَا كَلَامُ اللَّهِ الَّذِي يُكَلِّمُ بِهِ خَلْقَهُ»

عربی را یاد بگیرید پس به درستی که آن سخن خداست که به وسیله‌ی آن با خلقش سخن می‌گوید. امام صادق (علیه‌السلام)
(بحارالانوار / ج ۱ / ص ۲۱۲)

مقدمه

کتاب «عربی هفتم برای دانش‌آموزان تیزهوش» کتابی است از مجموعه‌ی «رشادت» که مدرس و مؤلف محترم آقای مهدی وحدانی آن را زیر نظر دبیر محترم مجموعه رشادت تألیف نموده‌اند. در این کتاب قواعد هر درس در قالب درسنامه به طور خلاصه و همراه با مثال‌ها و تمرین‌های متنوع بیان شده و سپس تمرین‌های هدفداری برای تسلط بیشتر بر ترجمه‌ی دروس و یادگیری عمیق‌تر قواعد در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شده است.

دانش‌آموزان عزیز برای استفاده بهتر از این کتاب، باید پس از مطالعه‌ی درسنامه، تمرین‌های مربوطه به آن درس را با دقت حل کنند و با مراجعه به پاسخ‌نامه‌ی پایان کتاب به رفع اشکال بپردازند و در پایان هر درس با پاسخ به آزمون‌های تشریحی و چندگزینه‌ای میزان یادگیری خود را ارزیابی کنند.

از ویژگی‌های این کتاب می‌توان به طراحی تمرین‌های متعدد و هدفدار مربوط به صرف اسم‌ها و فعل‌ها (در قالب جدول صرف) و یادآوری مطالب آموخته شده‌ی درس‌های قبلی و نشان دادن پیوستگی درس‌ها به یکدیگر اشاره کرد. دانش‌آموزان عزیز باید توجه داشته باشند که هر درس هرچند هم که ساده باشد با درس‌های بعدی در ارتباط است و لازم است دائماً تمرین، تکرار و یادآوری شوند.

امید است این کتاب به پیشرفت دانش‌آموزان عزیز در یادگیری هر چه بهتر زبان عربی که زبان قرآن است کمک کند. در پایان لازم می‌دانیم از مؤلف و دبیر محترم مجموعه و از خانم: مریم گودرزی، سکینه مظاهری (حروف‌چین و صفحه‌آرا)، طوبی عینی‌پور (نمونه‌خوان) و خانم‌ها شهبازی‌فرد، معصومه مقدم، بهاره خدای (گرافیسرها) که در به ثمر رساندن این مجموعه زحمات زیادی متحمل شده‌اند، تشکر و قدردانی کنیم.

خوانندگان محترم می‌توانند نظرات و پیشنهادهای خود را در رابطه با این کتاب از طریق email با مؤلف محترم در میان بگذارند. Mahdi.vahdani@mobtakeran.com

انتشارات مبتکران

الفهرس

صفحة

عنوان

٧.....	قِيَمَةُ الْعِلْمِ.....	الدَّرْسُ الْأَوَّلُ؛
١٨.....	نُورُ الْكَلَامِ.....	
٣١.....	كَنْزُ الْكُنُوزِ.....	
٤٥.....	جَوَاهِرُ الْكَلَامِ.....	الدَّرْسُ الثَّانِي؛
٥٢.....	كُنُوزُ الْحِكْمِ.....	
٥٩.....	كَنْزُ النَّصِيحَةِ.....	
٦٧.....	الْحِكْمُ النَّافِعَةُ.....	
٧٤.....	الْمَوَاعِظُ الْعَدَدِيَّةُ.....	
٨٣.....	حَوَارِ بَيْنَ وَالدَّيْنِ.....	الدَّرْسُ الثَّلَاثُ؛
٩١.....	أَزْمُونُ پَايَانِي نوبت اول.....	
٩٣.....	فِي السُّوقِ.....	الدَّرْسُ الرَّابِعُ؛
١٠٢.....	الْجَمَلَاتُ الذَّهَبِيَّةُ.....	الدَّرْسُ الْخَامِسُ؛
١١١.....	فِي الْحُدُودِ.....	الدَّرْسُ السَّادِسُ؛
١٢١.....	الْأُسْرَةُ النَّاجِحَةُ.....	الدَّرْسُ السَّابِعُ؛
١٣١.....	زِينَةُ الْبَاطِنِ.....	الدَّرْسُ الثَّمَانِي؛
١٤٩.....	الْإِخْلَاصُ فِي الْعَمَلِ.....	الدَّرْسُ التَّاسِعُ؛
١٥٩.....	الْأَيَّامُ وَ الْفُصُولُ وَ الْأَلْوَانُ.....	الدَّرْسُ الْعَاشِرُ؛
١٦٧.....	أَزْمُونُ پَايَانِي نوبت دوم.....	
١٦٩.....	.....	پاسخ نامه؛

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ (قِيمَةُ الْعِلْمِ)

انواع کلمه در زبان عربی

۱. **اسم:** کلمه‌ای است که دارای معنی مستقلی است و برای نامیدن اشخاص، اشیاء و حیوانات و... به کار می‌رود.

حَامِدٌ - سَعِيدٌ - مَجِيدٌ - ثُرَيَّا - مَرْيَمٌ و...

کِتَابٌ - قَلَمٌ - بَابٌ - بَيْتٌ - جَبَلٌ و...

(در) (خانه) (کوه)

أَلْدِيكُ - الدَّجَاجَةُ - الثَّوْرُ - الْبَقْرَةُ و...

(خروس) (مرغ) (گاو) (گاو ماده)

مانند:

۲. **فعل:** کلمه‌ای است که بر انجام دادن کاری یا روی دادن حالتی در زمانی معین (حال - گذشته - آینده) دلالت می‌کند.

ذَهَبَ: رفت (گذشته)

يَذْهَبُ: می‌رود (حال)

سَوْفَ يَذْهَبُ: خواهد رفت (آینده)

مانند:

حرف: به تنهایی معنی ندارد و رابط میان اسم و فعل می‌باشد.

مانند: مِنْ - فِي - عَلَى - لِ ...

(از) (در) (بر) (برای)

مهم‌ترین علامت‌های اسم:

(۱) ال: الْكِتَابُ - الْمُعَلِّمُ

(۲) تنوین (ةٌ): كِتَابٌ - مُعَلِّمٌ

(۳) ة - ةٌ: بَقْرَةٌ - شَجَرَةٌ - سَيَّارَةٌ - مَدْرَسَةٌ - لَوْحَةٌ

اسمی که ال داشته باشد، تنوین (ةٌ) نمی‌پذیرد. الْكِتَابُ - الْكِتَابُ

اسمی که تنوین داشته باشد، ال نمی‌پذیرد. كِتَابٌ - كِتَابٌ

توجه

نتیجه: الْكِتَابُ غلط است (اسم در زبان عربی یا باید ال داشته باشد و یا تنوین) ← الْكِتَابُ / كِتَابٌ

توجه اسم‌های دختر (مَرْيَمٌ، فَاطِمَةُ، سَعِيدَةٌ، زَيْنَبُ و...) هیچ‌گاه تنوین (ةٌ) نمی‌پذیرند. (مَرْيَمٌ) ← غلط است

اسم‌ها و شکل‌های حروف الفبا در زبان عربی:

شکل حروف الفبا: ا - ب - ت - ث - ج - ح - خ - د - ذ - ر - ز - س - ش - ص - ض - ط - ظ - ع - غ - ف - ق - ک - ل - م - ن - و -

ه - ی - أ

اسم حروف الفبا: الف - باء - تاء - ثاء - جیم - حاء - خاء - دال - ذال - راء - زاء - سین - شین - صاد - ضاد - طاء - ظاء - عین - غین

فاء - قاف - کاف - لام - میم - نون - واو - هاء - یاء - همزه

تذکر: ۴ حرف «پ - چ - ژ - گ» (گچ - پژ) در زبان عربی فصیح (نوشتاری) وجود ندارد.

فرق همزه با الف

الف همیشه ساکن است و هیچ‌گاه در اول کلمه نمی‌آید مانند: عالِمٌ و حرکت حرف قبل از الف، َ (فتحه) می‌باشد (و معمولاً

این حرکت را نمی‌گذارند) طَالِبٌ ← طَالِبٌ

ولی همزه علاوه بر ساکن (ـ) بقیه حرکت‌ها (ـِ) (ـٍ) را می‌پذیرد و در اول، وسط و آخر کلمه نیز می‌آید.
مانند: رأی - أسد - فائز - بَدَأَ
(نظر) (شیر) (برنده) (شروع کرد)

نکته خواندنی

حروف شمسی و قمری: از ۲۸ حرف الفبای زبان عربی، (به جز الف) ۱۴ حرف **شمسی** و ۱۴ حرف **قمری** هستند. (حرف الف نه شمسی است و نه قمری)

حروف شمسی: ت - ث - د - ذ - ر - ز - س - ش - ص - ض - ط - ظ - ل - ن
(شکل زرد ست) ^ظ ^ض ^ذ ^ث ^ط ^ص

اگر اسمی با حرف شمسی آغاز شود (رَجُلٌ - شَجَرَةٌ) و بخواهیم در ابتدای این اسم **ال** قرار دهیم (الرَّجُلُ - الشَّجَرَةُ) حرف **ل** را نمی‌خوانیم و روی حرف شمسی **تشدید** گذاشته و می‌خوانیم: الرَّجُلُ - الشَّجَرَةُ

حروف قمری: أ - ب - ج - ح - خ - ع - غ - ف - ق - ک - م - ه - و - ی

اگر اسمی با حرف قمری شروع شود (جَبَلٌ - وَلَدٌ) و بخواهیم در ابتدای این اسم **ال** بیاوریم (الجَبَلُ - الولدُ)، حرف **ل** را ساکن تلفظ می‌کنیم و می‌خوانیم: الْجَبَلُ - الْوَلَدُ

انواع اسم (از نظر جنس):

هر اسمی در زبان عربی یا مذکر است یا مؤنث

مذکر: بر انسان یا حیوان نر دلالت می‌کند. مانند: سَعِيدٌ - حَمِيدٌ - مَجِيدٌ - الطَّالِبُ - الدَّيْكَ - الثَّوْرُ - الأَسَدُ و...
(خروس) (گاو نر) (شیر)

مؤنث: بر انسان یا حیوان ماده دلالت می‌کند. مانند: مَرِيْمٌ - سَعِيدَةٌ - الطَّالِبَةُ - البَقْرَةُ - الدَّجَاجَةُ
(گاو ماده) (مرغ)

علامت‌های اسم مذکر و مؤنث

اسم مذکر: × (نشانه ندارد)
اسم‌هایی مانند: جَبَلٌ - كِتَابٌ - صَفٌّ و... چون علامت **ة - ة - ة** ندارند، **مذکر** به شمار می‌آیند.
اسم مؤنث: **ة - ة - ة** ← علامت اصلی اسم مؤنث **ة - ة - ة** می‌باشد.
اسم‌هایی مانند: جَزِيرَةٌ - شَجَرَةٌ - مَدْرَسَةٌ و... چون علامت **ة - ة - ة** دارند، **مؤنث** به شمار می‌آیند.

اسم اشاره:

مذکر: هَذَا ← مانند هَذَا جَبَلٌ: این کوه (است).
مؤنث: هَذِهِ ← مانند هَذِهِ شَجَرَةٌ: این درخت (است).
مذکر: ذَلِكَ ← مانند ذَلِكَ جَبَلٌ: آن کوه (است).
مؤنث: تِلْكَ ← مانند تِلْكَ شَجَرَةٌ: آن درخت (است).

نزدیک

دور

مفرد	عدد
	جنس
هذا جَبَلٌ: این کوه است	مذکر
هذه شَجَرَةٌ: این درخت است	مؤنث

[اسم اشاره نزدیک]

توجه اسم از نظر عدد (تعداد):

مفرد: ۱ نفر ← مُعَلِّمٌ (۱ معلم) / كِتَابٌ (۱ کتاب)
(شئ)

مثنی: ۲ نفر ← مُعَلِّمَانِ (۲ معلم) / كِتَابَانِ (۲ کتاب)
(شئ)

جمع: بیش از دو نفر ← مُعَلِّمُونَ (معلم‌ها) / كُتُبٌ (کتاب‌ها)
(بیش از دو شئ)

فَنّ ترجمه:

این جمله را می‌توان به دو صورت ترجمه کرد: هذا عَالِمٌ. این دانشمند است.
این دانشمندی است.

تمرین

جدول‌های داده شده را مانند مثال (۲ و ۱) جدول کامل کرده و ترجمه کنید.

مثال ۱:

مفرد	عدد
	جنس
هذا كِتَابٌ: این کتاب است.	مذکر
هذه مَدْرَسَةٌ: این مدرسه است.	مؤنث

[اسم اشاره نزدیک]

مثال ۲:

مفرد	عدد
	جنس
ذَلِكَ صَفٌّ: آن کلاس است.	مذکر
تلك لَوْحَةٌ: آن تابلو است.	مؤنث

[اسم اشاره دور]

(۱)

مفرد	عدد
	جنس
..... قَلَمٌ:	مذکر
..... جَزِيرَةٌ:	مؤنث

[اسم اشاره دور]

(۳)

مفرد	عدد
	جنس
..... تَمْرٌ:	مذکر
..... شَجَرَةٌ:	مؤنث

[اسم اشاره نزدیک]

(۲)	مفرد	عدد
		جنس
	..... وَلَدٌ مُّؤَدَّبٌ:	مذکر
	..... بِنْتُ مُؤَدَّبَةٍ:	مؤنث

[اسم اشارہ دور]

(۴)	مفرد	عدد
		جنس
	..... مُعَلِّمٌ مُحْتَرَمٌ:	مذکر
	..... مُعَلِّمَةٌ مُحْتَرَمَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ نزدیک]

(۵)	مفرد	عدد
		جنس
	..... طَالِبٌ نَاجِحٌ:	مذکر
	..... طَالِبَةٌ نَاجِحَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ دور]

(۶)	مفرد	عدد
		جنس
	..... عَالِمٌ اِيرَانِيٌّ:	مذکر
	..... عَالِمَةٌ اِيرَانِيَّةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ نزدیک]

(۷)	مفرد	عدد
		جنس
	..... رَجُلٌ نَاجِحٌ:	مذکر
	..... اِمْرَاةٌ نَاجِحَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ دور]

(۸)	مفرد	عدد
		جنس
	..... شَاعِرٌ كَبِيْرٌ:	مذکر
	..... شَاعِرَةٌ كَبِيْرَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ نزدیک]

ضمایر منفصل (جدا) : من، تو، او ...

در زبان فارسی ۶ صیغه و در زبان عربی ۱۴ صیغه داریم.
در این درس فقط با صیغه‌های مفرد (مذکر، مؤنث) آشنا می‌شویم:

مفرد	جمع
من	ما
تو	شما
او	ایشان (آن‌ها)

ضمایر منفصل:

عدد / جنس	مفرد	مثنی	جمع
غایب	مذکر ۱. هُوَ طَالِبٌ. او دانش‌آموز (است).	۲.	۳. ....
	مؤنث ۴. هِيَ طَالِبَةٌ. او دانش‌آموز (است).	۵.	۶. ....

عدد / جنس	مفرد	مثنی	جمع
مخاطب	مذکر ۷. أَنْتَ طَالِبٌ. تو دانش‌آموز (هستی).	۸.	۹. ....
	مؤنث ۱۰. أَنْتِ طَالِبَةٌ. تو دانش‌آموز (هستی).	۱۱.	۱۲. ....

وحده	مع الغير
۱۳. أَنَا طَالِبٌ. من دانش‌آموز (هستم).	۱۴. ....
۱۰. أَنَا طَالِبَةٌ. من دانش‌آموز (هستم).	.....

متکلم

ضماير متصل: (كتايم، كتايت، كتايش...)

عدد / جنس	مفرد	مثنى	جمع
مذكر	۱. كِتَابُهُ. كتايش / كتابِ او	۲.	۳. ....
مؤنث	۴. كِتَابُهَا. كتايش / كتابِ او	۵.	۶. ....

غايب

عدد / جنس	مفرد	مثنى	جمع
مذكر	۷. كِتَابُكَ. كتايت / كتابِ تو	۸.	۹. ....
مؤنث	۱۰. كِتَابُكِ. كتايت / كتابِ تو	۱۱.	۱۲. ....

مخاطب

وحده	مع الغير
۱۳. كِتَابِي. كتايم / كتابِ من	۱۴. ....

متكلم

التمارين

۱ نام هر تصویر را با اسم اشاره نزدیک بنویسید. (دو لغت اضافه است)
(جَبَلٌ - شَجَرَةٌ - وَالدُّ - صَفٌّ - بِنْتُ - ثَمَرٌ)

۴

۳

۲

۱

۲ فقط کلمات مشخص شده را ترجمه کنید.

- ۱ هذا الْوَالِدُ فِي هَذِهِ الْمَدْرَسَةِ. ....
 ۲ ثَمَرٌ هَذِهِ الشَّجَرَةِ لَذِيذٌ. ....
 ۳ مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ. ....
 ۴ تِلْكَ الْمَرْأَةُ طَيِّبَةٌ. ....

۳ متضاد کلمات زیر را بنویسید.

- ۱ كَبِيرٌ ≠ ..... ۲ عَالِمٌ ≠ ..... ۳ ذَلِكَ ≠ ..... ۴ مُؤْمِنٌ ≠ .....

۴ جمع اسم های زیر را بنویسید.

- ۱ بِنْتُ: ..... ۲ شَجَرٌ: ..... ۳ وَالدُّ: ..... ۴ طَالِبٌ: .....
 ۵ صَفٌّ: ..... ۶ عَالِمٌ: ..... ۷ رَجُلٌ: ..... ۸ كِتَابٌ: .....

۵ از میان کلمات داده شده اسم و حرف را مشخص کنید.

- ۱ الْمُجَالَسَةُ: ..... ۲ كَ: ..... ۳ هَذَا: ..... ۴ بِ: ..... ۵ آفَةٌ: .....
 ۶ ثَمَرٌ: ..... ۷ فِي: ..... ۸ صَفٌّ: ..... ۹ الْبِنْتُ: ..... ۱۰ كَبِيرٌ: .....
 ۱۱ وَ: ..... ۱۲ تِلْكَ: ..... ۱۳ لَا: ..... ۱۴ لَ: ..... ۱۵ حُسْنٌ: .....

۶ ترجمه های ناقص را کامل کنید.

- ۱ آفَةُ الْعِلْمِ النَّسِيَانُ. .... دانش ..... است.
 ۲ ذَلِكَ الرَّجُلُ طَيِّبٌ. .... پزشک است.
 ۳ مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ. .... عبادت است.
 ۴ حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ. .... نیمی از دانش است.

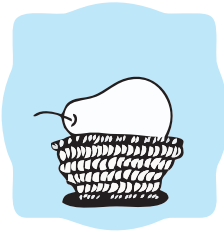
۷ در جاهای خالی گزینه‌ی مناسب را انتخاب کنید.

۱. طَلَبُ الْعِلْمِ .....
 ۲. ذَلِكَ الرَّجُلُ .....
 ۳. تِلْكَ ..... فِي الصَّفِّ.
 ۴. الْعَالَمُ الْمُؤْمِنُ ..... جَبَلِ الرَّحْمَةِ وَ التَّوْرِ.
- ناجِحٌ □ قِيَمَةٌ □ قَرِيضَةٌ □
 بَرَوِينٌ □ قَوِيٌّ □ النَّسِيَانُ □
 الْجَبَلُ □ الْمَدْرَسَةُ □ اللُّوْحَةُ □
 وَ □ بِ □ ك □

۸ نام هر تصویر را با اسم اشاره دور بنویسید. (وَلَدٌ - ثَمَرٌ - طَبِيئَةٌ - لَوْحَةٌ)

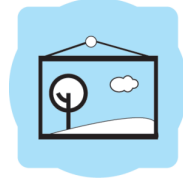
..... ۴.

..... ۳.

..... ۲.

..... ۱.

۹ کلمه‌ی ناهماهنگ در هر ردیف را مشخص کنید.

۱. ثَمْرَةٌ □ شَجَرَةٌ □ قِيَمَةٌ □ جَزِيرَةٌ □
 ۲. طَالِبٌ □ بِنْتُ □ رَجُلٌ □ نَاجِحٌ □
 ۳. هَذَا □ ذَلِكَ □ بِلَا □ تِلْكَ □
 ۴. بَنَاتٌ □ جِبَالٌ □ صُفُوفٌ □ أَشْجَارٌ □

۱۰ با توجه به ترجمه‌ی فارسی داده شده، با کلمات پراکنده جمله بسازید.

۱. الْأَوَّلِ، فِي، تِلْكَ، الْبِنْتُ، الصَّفِّ. آن دختر، در کلاس اول است.
 ۲. الْكَبِيرَةِ، هَذِهِ، لَذِيذُ، الشَّجَرَةِ، ثَمَرٌ. میوه‌ی این درخت بزرگ، خوشمزه است.

۱۱ در جاهای خالی اسم اشاره خواسته شده را بنویسید.

۱. .... الرَّجُلُ، عَالِمٌ. (نزدیک)
 ۲. .... الْبِنْتُ، نَاجِحَةٌ. (نزدیک)
 ۳. .... الثَّمَرُ، بِلَا. (دور)
 ۴. .... الشَّاعِرَةُ، بَرَوِينٌ. (دور)
 ۵. .... الْوَلَدُ، نَاجِحٌ. (نزدیک)
 ۶. .... الْجَبَلُ، مُرْتَفِعٌ. (دور)

۱۲ مؤنث کدام جمله صحیح است؟

۱. هَذَا الرَّجُلُ، شَاعِرٌ.
 الف. هَذِهِ الْمَرْأَةُ، شَاعِرَةٌ. □
 ۲. ذَلِكَ الْوَلَدُ، نَاجِحٌ.
 ب. تِلْكَ الْمَرْأَةُ، شَاعِرَةٌ. □
 الف. تِلْكَ الْوَلَدُ، نَاجِحَةٌ. □
 ب. تِلْكَ الْبِنْتُ، نَاجِحَةٌ. □

آزمون تشریحی

۱ جملات زیر را به فارسی ترجمه کنید. (۲)

- ۱ تِلْكَ الْمَرْأَةُ طَيِّبَةٌ. ....
 ۲ مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ. ....
 ۳ هَذَا الْوَلَدُ، فِي ذَلِكَ الصَّفِّ. ....
 ۴ الْعَالِمُ بِلا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلا ثَمَرٍ. ....

۲ ترجمه‌ی ناقص را کامل کنید. (۲)

- ۱ آفَةُ الْعِلْمِ النَّسيانُ. .... دانش، ..... است.
 ۲ تِلْكَ الْمَرْأَةُ، عَالِمَةٌ. .... دانشمند است.
 ۳ ذَلِكَ الرَّجُلُ، كَالْجَبَلِ. .... مانند ..... است.
 ۴ هَذِهِ الشَّجَرَةُ، بِلا ثَمَرٍ. .... درخت، ..... است.

۳ فقط کلمات مشخص شده را ترجمه کنید. (۲)

- ۱ هَذَا الصَّفُّ، كَبِيرٌ. ....
 ۲ ذَلِكَ الْوَلَدُ، نَاجِحٌ. ....
 ۳ طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ. ....
 ۴ حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ. ....

۴ ترجمه‌ی ناقص را کامل کنید. (۱)

- ۱ ..... الطَّيِّبُ ..... این پزشک، موفق است.
 ۲ هَذِهِ ..... طالِبَةٌ ..... این دختر، دانش‌آموز موفق است.

۵ در جاهای خالی اسم اشاره مناسب بنویسید. (۱)

- ۱ ..... اللُّوْحَةُ جَمِيلَةٌ. (دور) ۲ ..... الْجَبَلُ مُرْتَفِعٌ. (دور)
 ۳ ..... الْبِنْتُ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ. (نزدیک) ۴ ..... الرَّجُلُ قَوِيٌّ. (نزدیک)

۶ موارد خواسته شده را بنویسید. (۱)

- ۱ مفرد «فَرَائِضُ»: ..... ۲ جمع «طَالِبٌ»: .....
 ۳ مترادف «مَوْفِقٌ»: .....

۷ گزینه‌ی مناسب را انتخاب کنید. (۱)

- ۱ ذَلِكَ الطَّيِّبُ ..... □ بَرَوِيْنٌ □ مَرَأَةٌ □ نَاجِحٌ
 ۲ ..... هَذِهِ الشَّجَرَةُ لَدِيْدٌ. □ آفَةٌ □ رَحْمَةٌ □ ثَمَرٌ
 ۳ سَمِيَّةٌ ..... هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ. □ طَالِبٌ □ طالِبَةٌ □ طَلَّابٌ
 ۴ الْعَالِمُ الْمُؤْمِنُ كَجَبَلٍ ..... وَ النَّوْرِ. □ النَّسيانِ □ الْعِلْمِ □ الرَّحْمَةِ

آزمون تستی

۱ معنی کلمه‌ی «پیروز» کدام گزینه است؟

- ۱ فاضل ۲ ناجح ۳ عالم ۴ قوی

۲ نگارش (نوشتن) کدام جمله صحیح است؟

- ۱ هذا لَوْحَةٌ. ۲ تِلْكَ بِنْتُ. ۳ ذَلِكَ سَيَّارَةٌ. ۴ هَذِهِ جَبَلٌ.

۳ ترجمه‌ی «هَذَا الْوَلَدُ فِي تِلْكَ الْمَدْرَسَةِ» در کدام گزینه صحیح است؟

- ۱ آن پسر در این مدرسه است. ۲ آن پسر در آن مدرسه است.
۳ این پسر در آن مدرسه است. ۴ این پسر در این مدرسه است.

۴ گزینه‌ی نامناسب برای جای خالی عبارت «تِلْكَ ..... عَالِمَةٌ»؟

- ۱ مُعَلِّمَةٌ ۲ طَالِبَةٌ ۳ بِنْتُ ۴ شَاعِرٌ

۵ ترجمه‌ی صحیح جمله «این پزشک، موفق است»؟

- ۱ هَذَا الطَّبِيبُ، نَاجِحٌ. ۲ هَذِهِ الطَّبِيبَةُ، نَاجِحَةٌ.
۳ هَذِهِ الطَّبِيبَةُ، نَاجِحَةٌ. ۴ هَذَا الطَّبِيبُ نَاجِحٌ.

۶ اسم اشاره در کدام جمله درست به کار نرفته است؟

- ۱ بِنْتُ هَذَا الرَّجُلِ فِي الْمَدْرَسَةِ. ۲ وَلَدٌ ذَلِكَ الرَّجُلِ نَاجِحٌ.
۳ هَذَا الْمُعَلِّمُ فِي ذَلِكَ الصَّفِّ. ۴ تَمَرٌ هَذَا الشَّجَرَةِ لَذِيذٌ.

۷ مؤنث کلمه‌ی «وَلَدٌ» کدام گزینه است؟

- ۱ اِمْرَأَةٌ ۲ وَلَدَةٌ ۳ بِنَاتٌ ۴ بِنْتُ

۸ در کدام گزینه همه‌ی اسم‌ها «مؤنث» هستند؟

- ۱ عَالِمَةٌ، تِلْكَ، مَرِيْمٌ، جَبَلٌ ۲ قِيَمَةٌ، جَزِيْرَةٌ، الصَّفُّ، نَاجِحَةٌ
۳ هَذِهِ، تِلْكَ، آفَةٌ، شَجَرٌ ۴ لَوْحَةٌ، بِنْتُ، مَرَأَةٌ، تِلْكَ

۹ جمع کدام گزینه غلط است؟

- ۱ طَالِبٌ: طُلَّابٌ ۲ شَجَرٌ: أَشْجَارٌ
۳ رَجُلٌ: أَرْجُلٌ ۴ صَفٌّ: صُفُوفٌ

۱۰ کدام اسم مذکر است؟

- ۱ أولاد ۲ جَزِيْرَةٌ ۳ بِنْتُ ۴ قِيَمَةٌ

درسنامه

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ (نورُ الْكَلَامِ)

یادآوری

آموختیم که هر اسمی در زبان عربی یا مذکر است یا مؤنث:

اسم	}	مذکر: علی - امیر - طالب - ناجح - جبل - صف و...
		مؤنث: فاطمه - مریم - طالبة - ناجحة - شجرة - مدرسة و...

نکته مهم:

اسم‌هایی مانند: جبل - صف و... چون علامت مؤنث (ة - ة) ندارند مذکر به شمار می‌آیند.
اسم‌هایی مانند: جزیره - شجرة و... چون علامت مؤنث دارند، مؤنث به شمار می‌آیند.

اسم اشاره	}	مذکر: هذا (این)	اسم اشاره	}	مذکر: ذلك (آن)
		مؤنث: هذه (این)			مؤنث: تلك (آن)

اسم مثنی

اسمی است که بر دو شیء (شخص) دلالت می‌کند، مانند جَبَلَانِ (دو کوه) طَالِبَانِ (دو دانش‌آموز)

عَالِمَتَانِ	شَجَرَتَانِ	طَالِبَانِ	صَفَانِ	جَبَلَانِ	علامت‌های اسم مثنی (ان، ین)
عَالِمَتَيْنِ (دو دانشمند)	شَجَرَتَيْنِ (دو درخت)	طَالِبَيْنِ (دو دانش‌آموز)	صَفَّيْنِ (دو کلاس)	جَبَلَيْنِ (دو کوه)	

اسم‌های اشاره مثنی	}	مذکر: هَذَانِ (هَذَيْنِ): این دو، اینها، این
		مؤنث: هَاتَانِ (هَاتَيْنِ): این دو، اینها، این

نکات

- ان - ین در اسم‌های مثنی، تأثیری در معنا ندارند. **کِتَابَانِ، کِتَابَيْنِ**: دو کتاب
- حرف قبل از ید در اسم‌های مثنی با حرکت فتحه (ـَ) خوانده می‌شود. (مُعَلِّمَيْنِ)
- هشدار: حرف «ن» در اسم‌های مثنی، حرکت کسره (ـِ) دارد. (قَلَمَانِ - قَلَمَيْنِ)
- اسم‌های مفرد مؤنث (شَجَرَةٌ - طَالِبَةٌ و...) هرگاه به مثنی تبدیل شوند، «ة - ة» به «ت» تبدیل می‌گردد.

(شَجَرَةٌ + ان ← شَجَرَتَانِ / طَالِبَةٌ + ان ← طَالِبَتَانِ)

- برای تشخیص مذکر و مؤنث بودن اسم‌های مثنی، به مفرد آن‌ها توجه می‌کنیم.

بَيْتَانِ (دو خانه) ← بَيْتِ (خانه)	بَيْتَانِ (دو دختر) ← بَيْتِ (دختر)
مثنای مذکر (مفرد مذکر)	مثنای مؤنث (مفرد مؤنث)
وَرْدَتَانِ (دو گل) ← وَرْدَةٍ (گل)	نِعْمَتَانِ (دو نعمت) ← نِعْمَةٍ (نعمت)
مثنای مؤنث (مفرد مؤنث)	مثنای مؤنث (مفرد مؤنث)

۶. اسم‌هایی مانند: امان، نسیان، فرحان، عطشان. (امنیت) (فراموشی) (شاد) (تشنه) (دین‌ها) (بدن‌ها) (جمع دین)، آبدان (جمع بدن) **مثنی نیستند**. (با اینکه آخرشان «ان» دارند)

خلاصه

اسم	مفرد	مذکر: X (بدون علامت) ← مُعَلِّمٌ - جَبَلٌ
		مؤنث: ة - ة (مُعَلِّمَةٌ - شَجَرَةٌ)
مثنی	مذکر: ان - ين	شیء: جَبَلَانِ ، جَبَلَيْنِ
		شخص: مُعَلِّمَانِ ، مُعَلِّمَيْنِ
مثنی	مؤنث: تان - تین	شیء: شَجَرَتَانِ ، شَجَرَتَيْنِ
		شخص: مُعَلِّمَتَانِ ، مُعَلِّمَتَيْنِ
اسم اشاره	مفرد	مذکر: هذا / ذلك
		مؤنث: هذه / تلك
مثنی	مذکر: هذان (هذین)	این دو، این‌ها، این
		مؤنث: هاتان (هاتین)

تمرین ۱ جدول‌ها را مانند مثال کامل کنید. (صرف کنید)

مثال:

مثنی	مفرد	عدد / جنس
هذانِ صَفَانِ. این‌ها، دو کلاس هستند.	هذا صَفٌ. این کلاس است.	مذکر
هاتانِ نَافِذَتَانِ. این‌ها، دو پنجره هستند.	هذه نَافِذَةٌ. این پنجره است.	مؤنث

اسم

مثنی	مفرد	عدد / جنس
.....	هذا جَبَلٌ.	مذکر
.....	هذه مَدْرَسَةٌ	مؤنث

اسم

مثال:

عدد / جنس	مفرد	مثنی
مذکر	هَذَا مُعَلِّمٌ. این معلم (مرد) است.	هَذَانِ مُعَلِّمَانِ. این‌ها، دو معلم هستند.
مؤنث	هَذِهِ مُعَلِّمَةٌ. این معلم (زن) است.	هَاتَانِ مُعَلِّمَتَانِ. این‌ها، دو معلم (زن) هستند.

اسم

تمرین ۲ جدول‌ها را مانند مثال کامل کنید. (صرف کنید)

عدد / جنس	مفرد	مثنی
مذکر	هَذَا طَالِبٌ.	.....
مؤنث	.....	.....

اسم

عدد / جنس	مفرد	مثنی
مذکر	هَذَا، عَالِمٌ كَبِيرٌ.	.....
مؤنث	.....	.....

اسم

عدد / جنس	مفرد	مثنی
مذکر	هَذَا نَاجِحٌ.	.....
مؤنث	.....	.....

اسم

عدد / جنس	مفرد	مثنی
مذکر	هَذَا، رَجُلٌ مُؤْمِنٌ.	.....
مؤنث	هَذِهِ، امْرَأَةٌ مُؤْمِنَةٌ.	.....

اسم

عربی هفتم رشادت